

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ

Тохтамиш Т.О., к.е.н., доцент

Харківський національний університет будівництва та архітектури

У сучасному світі однією з основних рушійних сил економічного розвитку виступає міжнародна торгівля, яка є сферою міжнародних економічних відносин і являє собою сукупність зовнішньої торгівлі товарами, послугами, а також продукцією інтелектуальної праці всіх країн світу. Сьогодні її питома вага складає 80% усіх міжнародних відносин. Для окремої країни участь у міжнародній торгівлі набуває форми зовнішньої торгівлі, тобто це торгівля однієї країни з іншими країнами світу, яка складається з двох зустрічних потоків товарів та послуг: вивезення (експорту) та ввезення (імпорту).

Міжнародна торгівля – це торгівля між резидентами різних країн, якими можуть виступати фізичні та юридичні особи, фірми, транснаціональні корпорації, некомерційні організації тощо. Вона передбачає добровільний обмін товарами, послугами, продукцією інтелектуальної праці між сторонами торговельної угоди [1].

Розвиток зовнішньої торгівлі зумовлений тим, що вона сприяє встановленню рівноваги між надлишком та дефіцитом товарів і послуг у економіках окремих країн. Її роль у розвитку країн, регіонів та світу в цілому постійно зростає. З одного боку, зовнішня торгівля стала могутнім фактором економічного розвитку, а з іншого – значно посилилась залежність країн від міжнародного товарообміну.

Факторами, що впливають на розвиток зовнішньої торгівлі, є:

- поглиблення міжнародного поділу праці та інтернаціоналізація виробництва;
- науково-технічний прогрес, що сприяє оновленню основного капіталу, створенню нових галузей економіки, пришвидшує реструктуризацію економіки в цілому;
- активна діяльність транснаціональних корпорацій на зовнішньому ринку;
- регулювання зовнішньої торгівлі через Світову організацію торгівлі;
- лібералізація зовнішньої торгівлі, перехід країн до режиму, що передбачає відміну кількісних обмежень імпорту та значне зменшення митних зборів завдяки створенню вільних економічних зон;
- розвиток процесів економічної інтеграції, усунення регіональних бар'єрів, формування спільних ринків, зон вільної торгівлі тощо [2].

Місце зовнішньої торгівлі у розвитку країни має суперечливий характер. Перебіг взаємодії, зближення та співпраці з іншими країнами у процесі розвитку зовнішньої торгівлі приносять додаткові переваги та водночас поглиблюють залежність країни від інших учасників міжнародних економічних

відносин та зменшують її економічну стійкість в умовах кризи [2].

Оскільки зовнішня торгівля будь-якої країни є сукупністю експортних та імпорتنих операцій, то головним завданням зовнішньоторговельної політики є пошук балансу між цими двома товаропотоками.

Для будь-якої країни необхідною складовою зовнішньої стратегії, а також умовою вирішення кардинальних проблем розвитку є проведення національної геоекономічної політики відносно тих або інших міжнародних економічних об'єднань і коопераційних, інтеграційних процесів. Для України визначення векторів міжнародної економічної інтеграції стало найгострішим питанням розвитку держави після отримання незалежності [3].

Євроінтеграційні прагнення України стали невід'ємними реаліями політичного сьогодення, а європейські орієнтири набули практичного втілення у низці рішень та дій і української держави, й офіційних органів Європейського Союзу. Процеси інтеграції національної економіки у світове господарство супроводжуються низкою ендогенних та екзогенних чинників, які мають деструктивний вплив. За основними зовнішніми чинниками, що ускладнюють та обмежують право України входити у світове господарство як повноправного партнера є [4]:

- посилення міжнародної конкуренції на товарних ринках, низька конкурентоспроможність української продукції;
- нові вимоги споживачів до якості товарів;
- застосування країнами-конкурентами форм протекціонізму та дискримінація українських експортерів, зокрема, ускладнення процедури сертифікації продукції;
- складність входження в міжнародне співробітництво через невідповідність міжнародним стандартам захисту прав інтелектуальної власності.

Отже, інтеграція України до європейського співтовариства є шляхом покращення та модернізації економіки, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, вільного руху в середині інтеграційного об'єднання кваліфікованої робочої сили, товарів, послуг, факторів виробництва, в свою чергу це передбачає вихід на єдиний спільний ринок.

Література:

1. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: підруч. для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр учбової літератури, 2014. 441 с.
2. Білоган О. І. Оптимізація структури зовнішньої торгівлі країн Центральної та Східної Європи : дис. канд. ек. наук : 08.00.02. Львів, 2015. 221 с.
3. Кухарська Н. О. Україна в сучасних інтеграційних процесах: Навч. посіб. Одеса: «Атлант ВОІ СОІУ», 2017. 186 с.
4. Вишинська Т. Л., Генералов О. В., Севрук І. М. Сучасний стан зовнішньої торгівлі товарами в Україні. *Scientific Journal «Science Rise»*. 2018. №3/3(8). С. 41–45.